

Utdanningsplan for spesialiteten

Gastroenterologisk kirurgi

Ved Akershus universitetssykehus HF

Del 1: Overordnet utdanningsplan for spesialiteten

Del 2: Gjennomføringsplan

Del 3: Individuell utdanningsplan (egen mal)

Publisert: Mars 2019

Sist revidert: November 2024

Innholdsfortegnelse

Innledning

Del 1 Utdanningsplan for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten

2.1 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi (fast ansettelse)

2.1.1 Hensikt og målsetning

2.1.2 Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

2.1.3 Utdanning

2.1.4 Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

2.1.5 Supervisjon av leger i spesialisering

2.1.6 Felles kompetansemål (FKM)

2.1.7 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

2.1.8 Internundervisning

2.1.9 Forskningsaktiviteter

2.1.10 Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

Innledning

Utdanningsplanen består av tre deler:

Del 1: Utdanningsplan for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi

Formålet med **Del 1 Utdanningsplan med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt** er å beskrive plan med oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert rotasjon i gjennomstrømstilling / spesialiseringsperiode. På overordnet nivå beskriver planen når læringsmålene for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi oppnås ved Gastrokirurgisk avdeling ved Ahus, ved Avdeling for HPB kirurgi OUS/Rikshospitalet, samt Gastrokirurgisk avdeling ved Sykehuset Innlandet HF Gjøvik. Utdanningsplanen beskriver den ideelle prosessen for akkurat dette utdanningsløpet, inkludert en hensiktsmessig rekkefølge av læringsmålene, de ferdigheter som forventes oppnådd i hver ansettelse og krav til kompetanse ved start av rotasjon/ spesialiseringsperiode.

Del 2: Utdanningsplan for gjennomføring

Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi ved Ahus ved gastrokirurgisk avdeling

Formålet med **Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring** er å beskrive hvordan aktiviteter skal gjennomføres og hvordan kompetansevurderingen av oppnådde mål vil finne sted i det daglige arbeidet. Dette beskrives lokalt for de avdelinger som inngår i utdanningsløpet.

Del 3: Individuell utdannelsesplan

(se egen mal/selvstendig dokument)

Utdanningsplan for gjennomføring vil danne grunnlaget for **Del 3 individuell utdanningsplan** som den enkelte LIS skal ha i henhold til forskrift om spesialistutdanning. Den individuelle utdanningsplanen skal sørge for en gjensidig forpliktelse og være et verktøy for planlegging og oppfølging av den enkelte LIS.

DEL 1 Utdanningsplan for spesialiteten med tidslinje for spesialiseringsperiode internt og eksternt for Gastroenterologisk kirurgi

Formålet med utdanningsplan med tidslinje er å vise hvor utdanningen skal foregå, hvilke læringsmål som kan gjennomføres hvor, ønsket rekkefølge på gjennomføring av tjeneste og estimert tid for de ulike delene av utdanningsløpet.

Utdanningsplan					
Tid av utdanning	Helseforetak	Sykehus/ DPS	Avdeling/ læringssted		Læringsmål
0-1 år	Ahus		Gastrokirurgisk avd		FKI, Basiskompetanse, Akutt kirurgi, proktologi
1-2 år	Ahus		Gastrokirurgisk avd	Basiskompetanse	FKI, Basiskompetanse, akutt kirurgi, proktologi
2-4 år	Ahus		Gastrokirurgisk avd		FKI, Traume/katastrofe /galleveier/brokk/milt
I løpet av 3.-5. år	OUS	Rikshospitalet	Gastrokirurgisk avd		HPB (GAK-88, 94, 97 og 99)
4-6 år	Ahus		Gastrokirurgisk avd		Resterende læringsmål med fokus på tynn, tykk og endetarm
I løpet av 5.-6. år	Sykehuset Innlandet	Gjøvik	Gastrokirurgisk avd		Fedmekirurgi (GAK-50, 51, 52, 54 og 55)

Utdanningsplan med tidslinje for rotasjon/spesialiseringsperiode eksternt for spesialiteten er diskutert i regionalt råd for spesialiteten. Rådet har anbefalt denne rekkefølge av aktiviteter og læringsmål for å ha god progresjon i utdanningen.

DEL 2

Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi (fast ansettelse)

Akershus universitetssykehus HF har på overordnet nivå organisert utdanning av LIS på følgende måte:

a) **Organisering og ansvars plassering i Akershus universitetssykehus:**

Akershus universitetssykehus HF er organisert med 4 ledernivåer;

- - Ledernivå 1 - administrerende direktør,
- - Ledernivå 2 – divisjons-/klinikkdirektør
- - Ledernivå 3 - avdelingsleder
- - Ledernivå 4 - seksjonsleder

Hvilket ledernivå som har ansvaret for LIS varierer noe for de ulike fagområdene, men det er primært avdelingsledere og seksjonsledere. Leder har et faglig utviklingsansvar for LIS i den perioden vedkommende er i fagområdet. Fagansvar kan kun delegeres fra avdelingsleder til en seksjonsleder (lege) eller til en seksjonsoverlege. Alle fagområder har utdanningsutvalg hvor LIS har med egen representant. Divisjoner med flere fagområder har også et felles utdanningsutvalg hvor både overlegegruppen og LIS er representert.

Utdanningsutvalget har blant annet ansvar for å utarbeide årsplan og sikre faglig innhold i internundervisningen.

Internundervisningen blir holdt av overlege, LIS og i noen tilfeller av invitert foredragsholder. Alle leger som er til stede, kan delta.

b) **Veiledning og vurdering i Akershus universitetssykehus**

Alle LIS-leger på Ahus skal ha en oppnevnt veileder. Linjeledelsen er til en hver tid ansvarlig for å legge til rette for veiledning og supervisjon. Veileder og LIS har ansvaret for at det gjennomføres planlagte veiledningssamtaler. Det er anbefalt minimum 1 veiledningstime per måned, dette alternerer mellom individuell veiledning og gruppeveiledning (ukentlig i psykiatri og rus). Veiledningssamtalene dokumenteres i Kompetanseportalen Dossier.

For å nå en del av målene i Felles kompetansemodul (FKM) gjennomføres gruppeveiledninger for LIS og de skal også gjøre et forbedringsarbeid/prosjekt hvor det gis veiledning underveis.

Gruppeveiledningene vil bestå av følgende temaer:

- Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse

- Kvalitet og pasientsikkerhet, lovverk og etikk
- Kommunikasjon, medvirkning, samhandling, pasient- og pårørendeopplæring

En tematisk «grunnpakke» kan bidra som utgangspunkt for diskusjoner/refleksjoner i gruppeveiledninger til temaene over (ref. punkt under FKM 2.1.6). Dette vil være til nytte både for veileder og LIS.

Vurdering av LIS gjennomføres bl.a. gjennom supervisjon, evalueringskollegium og veiledning. Vurdering gjøres i tett dialog med nærmeste leder, som har hovedansvar for godkjenningen av læringsmålene.

c) Kompetanseheving

Alle overleger som skal veilede LIS må delta på veiledningskurs. Leger i spesialisering skal også gjennomføre internt veiledningskurs for å oppnå FKM innen blant annet kommunikasjon. Etter gjennomført kurs, vil de også kunne veilede LIS 1. Veiledningskursene holdes flere ganger per år, med utdannede Ahus-instruktører.

Avdelingens/seksjonens utdanningsplan

2.1.1. Hensikt og målsetting

Utdanningsplanene gjelder for spesialiteten Gastroenterologisk kirurgi ved Ahus.

Beskrivelse av helseforetakets fagområder innen spesialiteten, organisering, pasientgrunnlag.

Gastrokirurgisk avdeling har behandlingskompetanse for godartede og ondartede tilstander i hele gastrointestinal traktus med unntak av ondartet sykdom i øsofagus og øvre del av magesekk. I tillegg er operasjoner på lever, sentrale galleveier og bukspyttkjertel sentralisert til OUS. De mest avanserte krefttilstander i bekken der multiple bekkenorganer er involvert videresendes til OUS, DNR.

2.1.2. Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

- a) *Arbeidsoppgaver, medisinsk teknisk utstyr, bibliotek/litteraturlagring, samarbeidende sykehus, spisskompetanse på de ulike sykehusene, forskningsaktivitet.*
Avdelingen har døgnkontinuerlig akuttfunksjon med traume beredskap. I tillegg opereres et betydelig antall pasienter for inflammatorisk tarmsykdom og det er etablert multidisiplinære møter for denne pasientkategorien med indremedisinere. Avdelingen har spesialkompetanse på kreft i magesekk, tynntarm, tykktarm og endetarm. I tillegg er jobber avdelingen inn i Bekkensenteret som får henvist pasienter fra hele landet med avanserte bekkenbunnsplager.
- b) *Fysisk utforming av avdelingen og arbeidsplassene. Har spesialister og LIS kontor plasser i samme korridor/lokaler.*
Lis har eget kontorlokale med pc, pult og tilgang til et medisinsk bibliotek som deles med resten av helseforetaket. Med unntak av dagkirurgiske operasjonsstuer på Ski sykehus er alle fasiliteter under samme tak.
- c) *Organisering av avdelingen/seksjonens drift, rotasjonsordninger, tjenesteplaner m.v.*
Avdelingen er inndelt i 4 faggrupper der Lis roterer med 6 mnd intervaller. Vakt-døgnet er delt i to og lis går i 8 delt vakt sjikt etter en rullerende turnusplan med avspasering hver åttende uke.
- d) *Antall spesialister med stillingsprosent* Avdelingen har 15 spesialister i gastroenterologisk kirurgi, der to av overlegene har professor 2 stilling med 50% klinikk og 50% forskning
- e) *Leger med andre spesialiteter som arbeider på avdelingen/seksjonen.* Ingen
- f) *Fagpersonell med andre profesjoner på avdelingen/seksjonen.* Ingen
- g) *Beskrivelse av eventuelle vaktordninger for LIS og spesialistene.*
Overleger går i 12-delt turnus med aktiv arbeidstid til kl 2100 og passiv vakt etter dette. Lis går 8 delt døgnkontinuerlig tilstedevakt, der vakt-døgnet er delt i to med dagvakt sid fra 0730-1630 og nattevakt fra 1530 til kl 1000 neste dag.

2.1.3. Utdanning

- a) *Beskriv utdanningsutvalgets (eller lignende, se [Spesialistforskriften § 19 b](#)) medlemmer og funksjonsperiode.*
Utdanningsutvalget består av overlege og Lis som i felleskap lager plan for internundervisning. Utvalget er valgt for en to års periode.

- b) *Organiseringen av utdanningen for leger i spesialisering (introduksjonskurs/fadderordning) i kombinasjon med avdelingens driftsoppgaver, (supervisjon, drøfting av pasientkasus, kontinuitet i pasientbehandlingen, rutinemøter m.v.)*

Alle Lis har definert veileder og supervisjon gjøres fortløpende på de respektive arbeidsstasjoner. Arbeidsstasjoner er bemannet av både Lis og Overlege der sistnevnte er fortløpende tilgjengelig for supervisjon etter behov.

- c) *Organisering av/tid til faglig fordypning: mdt-møter, mmm-møter, kek-møter, etikk-møter, pasientsikkerhetsvisitt, data-/litteraturlitgjengelighet, mulighet til forskningsdeltakelse og forskningsveiledning.*

Avdelingen har 4 MDT møter pr uke, tre for onkologi og ett for inflammatorisk tarmsykdom. Lis har avsatt 4 hele dager pr 8 ukers turnus til egendefinert fordypning. I tillegg har avdelingen forskningsforum 2 ganger pr mnd.

- d) *Helseforetaket skal ifølge [Spesialistforskriften §21](#) sørge for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med et utdanningsløp i samråd med legen og at planen revideres ved behov.* Individuell utdanningsplan utarbeides i samråd med veileder og revideres x 1 pr år og finjusteres hver annen mnd i veiledningsmøter med Lis.

- e) *Beskriv hvordan de individuelle utdanningsplanene justeres dersom utdanningsbehovene til leger i spesialisering ikke kan oppfylles samtidig/til ønsket tidspunkt.*

Utdanningsplanen grovjusteres x 1 pr år og finjusteres hver annen mnd. Dette skjer i møter mellom veileder og Lis.

- f) *Helseforetaket skal sørge for etterutdanning, jf. [Lov om spesialisthelsetjenester](#), § 3-10. Opplæring, etterutdanning og videreutdanning.*

Alle overleger innfris minimum 1 konferanse og ett fagmøte pr år etter eget ønske. I tillegg er overleger involvert i avdelingens internundervisning

- g) *Beskrivelse av koordinering og planlegging av etterutdanning for ferdige spesialister.*

Avdelingen fører oversikt over alle overlegers deltakelse på fagmøter og konferanser og prioriterer slik at alle får innfridd minimum 1 konferanse og ett fagmøte pr år.

- h) *Deltakelse på eksterne kurs, kongresser m.v.*

Se over

2.1.4. Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

- a) *Beskriv hvordan veiledning og vurdering skal organiseres og gjennomføres ved læringsarenaen (tekst sammenfaller med punkt i søknadskjema):*

Det tilstrebes å sette av rom for 1 veiledningsmøte pr mnd av 1 times varighet

- b) *Hvem er veiledere, har de veilederkurs og for hvilke leger i spesialisering.*

Overleger er veileder for Lis og formell veilederkompetanse er under etablering ved at overleger nå kurses i veiledning av Lis.

- c) *Organisering av veiledningen, hvor ofte, inn i tjenesteplanene for spesialister og LIS.*

Det planlegges for ett veiledermøte av 1 times varighet pr måned i arbeidsplanleggingsverktøyet GAT.

- d) *Gruppeveiledning og individuell veiledning.*

Det er i utgangspunktet lagt opp til individuell veiledning.

- e) *Når LIS tjenestegjør ved virksomhet man har avtale med (eksternt), hvordan ivaretas veiledningen da?*

Ved eksternt tjeneste forutsettes det at veiledning skjer ved den aktuelle enheten.

2.1.5. Supervisjon av leger i spesialisering

- a) *Beskriv hvordan det vil legges til rette for supervisjon i på de enkelte læringsarenaer (avdelingen), herunder hvordan spesialister og andre skal benyttes i supervisjon:*
Arbeidsfordelingen til Lis gjøres på en måte som sikrer at de alltid utfører arbeidsstasjoner sammen med en erfaren overlege som er tilgjengelig for supervisjon.
- b) *Beskrivelse av organisering/praktisering av supervisjon av LIS, inkludert de som roterer fra andre helseforetak. Finnes det struktur på hvem som er dagens/ukens supervisor?*
Vi har tildeling av navngitt veileder til alle Lis som jobber ved avdelingen, inkludert de som roterer hit i gjennomstrømningsstilling.

2.1.6. Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål integreres i klinisk praksis i den enkelte spesialitet samt gjennom tilrettelagte 1:1-veiledningstimer og gruppeveiledninger. Det etableres en grunnpakke med relevant materiell til støtte i **veiledningen** (disse samtalene). Denne publiseres på intranett/i en egen mappe på fellesområdet. Tematikk fra FKM kan med fordel også inkluderes i internundervisning og på fagdager.

En årsplan for sentralt administrerte læringsaktiviteter tilknyttet FKM publiseres på intranett/Læringsportalen. Dette gjelder for eksempel informasjon om prosjektoppgave i forbedringsarbeid og oppsatte seminardager, informasjon om kurs i klinisk kommunikasjon, veiledningskurs og opplæring i likeverdig helsetjeneste & flerkulturell kommunikasjon. Prosjektoppgaven i forbedringsarbeid kan med fordel skrives/gjennomføres i grupper, internt på egen avdeling eller i samarbeid LIS på andre avdelinger. Tema for forbedringsoppgave avklares med leder.

For oversikt over datoer for det nasjonale kurset «Administrasjon og ledelse» bes LIS om å sjekke oversikt over aktuelle datoer i kursdatabasen til RegUt på:
<https://spesialisthelsetjenesten.no/lis/kurs/kurs-fra-a-til-a>

I tillegg forventes det at LIS gjennomfører aktuelle e-læringskurs og podcasts i egen regi.

2.1.7. Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

- a) *Beskrivelse av plan for evaluering av LIS' faglige progresjon.*
Evalueres fortløpende av veileder med hjelp av dossier og tilbakemeldinger fra aktuell Lis.
- b) *Beskrivelse av plan for vurdering av og tilbakemelding på LIS' egnethet i faget.*
Gjøres av den individuelle veileder innenfor rammene av veiledersamtalen.
- c) *Organisering av godkjenning av oppnådde læringsmål i Dossier (hvem, hvordan, fortløpende)*
Arbeidsmålene registreres av Lis i Dossier og godkjennes av veileder fortløpende i veiledningsmøter.

2.1.8. Internundervisning

Hvordan teoretisk undervisning i aktuell spesialitet er organisert innholdsmessig, f.eks. (diskusjoner, demonstrasjoner/simulering, foredrag, seminarer, fellesundervisning med andre enheter innenfor samme spesialitet, nettundervisning, kasuistikker):

- a) *Tidspunkt, varighet og eventuelt sted for gjennomføring av undervisningen.*
Internundervisning gjennomføres mandager mellom kl 0800-0830 og fredager mellom kl 0800-0900.
- b) *På hvilken måte settes det av tid til forberedelse og etterarbeid for denne undervisningen.*
Utdanningsutvalget setter opp temaer for internundervisning med 6 mnd horisont og fordeler denne på navngitt Lis og Overlege. Det føres presenslister når internundervisningen avholdes.
- c) *Langtidsplan for teoriundervisning som sikrer planmessig gjennomgang av sentrale tema i faget over perioder på 2 – 3 år må også utarbeides.*
Utdanningsutvalget har delegert ansvar for å sikre at fagstoffet i hele fagfeltet er gjennomgått i en 2-3 års periode.
- d) *Hvordan tilgjengelig gjøres innholdet i internundervisningen for repetisjon i etterkant?*
Alle innlegg legges ut på fellesområde i avdelingens område på hjemmenettverket.

2.1.9. Forskningsaktiviteter

Helseforetaket må ifølge [Spesialistforskriften](#) § 19 e) opplyse om hvordan forskning inngår som en del av spesialistutdanningen, eventuelt må det gjøres avtale om rotasjon / spesialiseringsperiode for LIS med et helseforetak som tilbyr forskningstjeneste i spesialiteten.

Utdanningsvirksomheten må i en utdanningsplan beskrive:

- a) Antall spesialister med doktorgrad (og øvrig akademisk kompetanse ved læringsarenaen/tilknyttet spesialiteten)
- b) Hvordan forskning er integrert i avdelingens/seksjonens virksomhet (inkl hva slags forskningsaktivitet og hvor mye, hvordan den akademiske og kliniske kompetansen benyttes for å oppnå læringsmål)
- c) Hvordan det undervises i vitenskapsteori, forskningsmetodikk og –etikk
- d) Hvordan involveres LIS i forskningen?
- e) Hvordan det organiseres at LIS i løpet av sin tjeneste deltar i et prosjekt innen forskning, fagutvikling eller kvalitetssikring (ref. FKM prosjektoppgave i forbedringsarbeid på Ahus)

I tråd med at Ahus har *forbedringsarbeid* som et av sine satsningsområder, har vi valgt å legge til rette for at anbefalt læringsaktivitet «prosjektoppgave» er knyttet til nettopp forbedringsarbeid i egen enhet/samarbeidende enhet.

Læringsmålene knyttet til kvalitet og pasientsikkerhet har til hensikt å gi spesialistkandidater et bevisst forhold til hvordan forbedre våre arbeidsprosesser og innføre ny beste praksis til det beste for pasient og pårørende. Målene skal også bidra til grunnleggende kompetanse i å være en aktiv medspiller i forbedringsarbeidet ved egen arbeidsplass. For å imøtekomme læringsmålene anbefales et kurs i kvalitetsforbedring som gir introduksjon i metode og verktøy, sammen med gjennomføring

av et forbedringsprosjekt. Kurset deles opp i tre arbeidsseminarer på 3-4 timer med fokus på relevante læringsmål, og tid til arbeid med eget forbedringsprosjekt. Mellom samlingene må kandidatene arbeide med forbedringsprosjektet. Det tilbys veiledning og det skal skrives en rapport fra gjennomføringen av arbeidet, kalt prosjektoppgave. Dette gjennomføres over en periode på 6 mnd fra det tidspunktet arbeidet initieres. I første seminar får LIS anledning til å danne grupper og komme i gang med valg av aktuelt forbedringsområde. Samarbeid mellom 2-3 LIS og/eller i et tverrfaglig team på avdelingen er en fordel i gjennomføringen der det er mulig. Læringsnettverket kan benyttes. Hvis flere LIS samarbeider om oppgaven, leveres en felles prosjektoppgave. Prosjektoppgaven vil i all hovedsak gjennomføres av de LIS som er fast ansatt ved Ahus.

2.1.10. Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

- a) Utdanningsaktiviteter evalueres 1 gang pr år av utdanningsutvalg og avd ledelse.
- b) Resultatet av evalueringen vil benyttes til å gjøre strukturelle endringer av utdanningsopplegget.
- c) Utdanningsplanen revideres årlig av avdelingsledelse og utdanningsutvalgets medlemmer.